

Transkrib.

Donald Broady, Tal till Ida Lidegran under hennes disputationsmiddag,
Nyfiket, Seminariebyggnaden, Uppsala universitet, 15 maj 2009

Jag höll talet utan manus men hade i förväg hemmavid skrivit ihop stolpar till vad jag i egenskap av handledare ville säga. Efteråt försökte jag i min dagbok rekonstruera vad jag faktiskt sa. Det följande är hämtat från dagboken.

Ida, i dag är en glädjens dag, för dig och för oss andra som samlats här för att fira dig och som vet att du är värd vartenda uns av de hyllningar som du är föremål för. Du har åstadkommit en avhandling som är ett ovanligt gediget och självständigt bidrag till utbildningssociologin. Det hade jag aldrig trott när jag först träffade dig för snart tio år sedan då du var nyantagen doktorand knuten till en didaktikgrupp vid institutionen. Inte för att jag misstrodde din förmåga, om den hade jag då ingen uppfattning, men för att jag trodde att du hade helt andra intressen. Jag stötte först på dig som en deltagare i en kurs som jag hade om Samhällsvetenskapens klassiker, hösten 2000 och sen en forskarutbildningskurs om Fältbegreppet inom utbildnings- och kultursociologin i januari–mars 2002, och märkte att du var intresserad av sådana saker, men mer intresserad av annat, antog jag, du hade ju läst kemi och halkat över i didaktik, och var upptagen av något som skulle bli ett avhandlingsarbete där du analyserade den språkliga interaktionen mellan förskolebarn med metoder som verkade avlägsna från dem vi använde i våran utbildnings- och kultursociologiska forskningsgrupp. Vi hade väl inte sagt så mycket till varandra om din forskarutbildning, däremot hade jag varit lite inblandade i dina ansträngningar att få igång ett utbildningsvetenskapligt doktorandråd.

Jag var alldeles oförberedd när jag, efter det att kursen om fältbegreppet var slut i april 2002, fick ett rätt långt mejl från dej som började så här

"

Donald,

Detta brev kommer att mynna ut i en fråga som kan verka märklig.

Men känslan av att äntligen hitta rätt är för stark för att jag ska

kunna motstå frestelsen att undersöka om det är möjligt att få

genomföra en forskarutbildning med den inriktning som jag helst av

allt skulle vilja ha.

Det kändes som jag hittade min avhandling när jag plötsligt såg möjligheten att utföra Bourdieustudier med fokus på kön. Jag tänker mig att mitt avhandlingsämne skulle utgöra [...] sätta elitutbildningarna i relation till maktfältet. Hur ser kopplingen mellan kön, elitutbildningarna och maktelitfältet ut?

Följande empiriska studier skulle kunna vara en utgångspunkt i undersökandet av relationen elitutbildningar och maktfältet.

- Undersöka på vilka utbildningar dagens makteliters söner och döttrar hamnar. Vad jag förstår skulle det vara fullt möjligt att undersöka detta utifrån ert högskoleregister.

- Göra intervjuer med kvinnliga och manliga studenter (med hänsyn taget till socialt ursprung, ålder, etnicitet, etc.) som idag går på elitutbildningar för att undersöka om det finns skillnader i utbildningsstrategier och strategier inför inträdet i yrkeslivet.

[---] Jag skulle exempelvis kunna välja elitutbildningar och makteliter som tydligt befinner sig i en ekonomisk- respektive kulturell pol.

Som jag inledningsvis nämnde skulle detta brev mynna ut i en fråga och min fråga till dig Donald är: är detta ett möjligt avhandlingsämne, och i så fall, kan du tänka dig att vara inkopplad som handledare?

[---]

Med vänlig hälsning

Ida Lidegran.

"

Du skrev också om lite andra planer men jag ha läst upp stycken som visar att du då, för sju år sen, var rätt på det klara med att du ville undersöka sådant som din avhandling faktiskt kommit att handla om.

Jag svarade omedelbart:

"Ida, tack för mejl som gjorde mej glad. Jag visste ju att du har intressen i stil med vad du skisserar men jag visste inte att dessa intressen är så starka att du kan tänka dig ägna avhandlingsarbetet

däråt. [---] Och här i Uppsala har vi länge hoppats kunna komma ut ur de rena utbildningsanalyserna och nå fram till sambanden mellan elitutbildningar och maktfält. Det har inte blivit av ännu. Om du har lust göra sånt är det kanon.”

Så du konverterade till utbildnings- och kultursociologi av den franska sort som vi sysslar med och jag övertog hastigt och lustigt uppgiften som din handledare. Vilket var en överraskning för mig och för åtskilliga i din omgivning på institutionen.

Du hade ju en bakgrund i kemi, och jag har sen förstått att du under uppväxten och sedan i det längsta på allt sätt försökt hålla dig borta från den humaniora som din mor skattade så högt. Du har haft glädje av din naturvetenskapliga bakgrund, du gillar precision, det du skriver blev ibland lite som labbrapporter, du är inte ute efter att vädra åsikter utan är besatt av att hitta mekanismerna, förstå hur den sociala världen är hopskruvad.

Nu satte du med stor energi igång med att bilda dig inom den humanistiska och samhällsvetenskapliga världen. Hösten samma år, 2002, tog du initiativ till en seminarieserie om Bourdieus utbildningssociologi, där du bad mig att vara med och dit du lockade ett antal av dina nya doktorandkamrater, de flesta närvarande här i kväll. Här är deltagarlistan: Janne Apel, Desmond Ayim-Aboagye, Mikael Börjesson, Ingegerd Gunvik Grönbladh, Esbjörn Larsson, Ida Lidegran, Sverker Lundin, Ingrid Nordkvist, Marie Nordmark, Karin Anna Petersen, Daniel Pettersson, Jan Sjunnesson, Lars Vigerland, Ola Winberg, Monica Langerth Zetterman.

Du insåg att man förstås måste läsa men att det inte räcker utan man måste söka sig till miljöer där det finns livskraftig forskning och folk som man kan lära något av. Du hängde med på resor till Paris, och till symposier och konferenser i Lissabon, Barcelona, Neapel...

Under ett halvår i Paris våren 2004 bodde du och Micke på rue Monge, där du på Paris 5, dvs Université Rene Descartes, där du av dom som är bäst i världen på sånt blev drillad i de forskningsmetoder som du använt i avhandlingen, specifik multipel korrespondensanalys och euklidisk klassificering och sådant. Jag minns dina något uppgivna reaktioner i början när du efter många sena kvällar av mödosamma förberedelser presenterade dina försök till analyser för matematikerna Monsieur Henry Rouanet och Madame Brigitte Le Roux som sa: – C'est catastrophique ça, this is rubbish, det här är fullständigt värdelöst, gå iväg med dig och gör om alltihop och kom tillbaka på lördag. Du gjorde så, och bättre och bättre blev det.

Så har det fortsatt, forskning och allt möjligt annat. Samtidigt har du hunnit med mycket annat, somligt som jag egentligen inte haft så mycket inblick i annat än glimtvis, som när jag för ett par år sedan såg cabareten "Fem kvinnor är färre än fyra män" som artistduon Brinnande busken, dvs du och din kompis Jenny Westerstrand, framförde på Vita huset här i stan. Jag minns några sketcher, en om handledningssituation på universitetet, en brutal om en "Fadime-gala" där det framgick att när kvinnor blivit ordentligt ihjälslagna så kan de användas som hjältinnor, en om två kvinnor på Nasseludden iklädda japanska morgonrockar som ska chigonga och bli hela människor.

Du har en kolossal energi och är en sån som säger ja till mycket. Jag hittade ett annat mejl från 19 Sep 2002, då jag hade fått fram lite pengar för en inventering av forskning och forskarutbildning av utbildningsvetenskaplig relevans i Uppsala. Idén var att få belägg för att utbildningsvetenskap i Uppsala bör uppfattas brett, som en massa intressanta undersökningar inom många ämnen vid många institutioner som har med sådant som utbildning och bildning att göra, inte som en specialitet för pedagoger och didaktiker och lärarutbildare vilket var hur utbildningsvetenskap uppfattades på snart sagt alla universitet och högskolor i Sverige. Det gällde för mig att hitta nån som kunde klara av uppgiften. I mejlet till dej skrev jag:

"Jag kom att tänka på att du vore rätt människa att göra det. Med tanke på att du har stort intresse av saken och från ett annat håll nystat i saken genom att i utbildningsvetenskapliga doktorandrådet samla doktorander från olika håll. Du har ju egentligen redan börjat detta inventeringsarbete. Dessutom är du lite ovanlig genom att du stiftat bekantskap med både naturvetenskap och samhällsvetenskap, vilket inte är någon nackdel i detta sammanhang där det gäller att leta hos alla fakulteter.

Ingen lätt uppgift men jag tror det är svårt att hitta någon annan som skulle göra det bättre än du."

Så blev det. Den här inventeringen blev en modell för hur utbildningsvetenskap så småningom kom att uppfattas vid Vetenskapsrådet och åtskilliga lärosäten, och när din opponent Sigbrit Franke i sitt ämbete som universitetskansler rest runt och pratat om sina förslag till nydaning av lärarutbildningarna har hon överallt pratat om inventeringen i Uppsala som ett föredöme.

Och du har sen dess arbetat en del av din tid med att koordinera ett kollegium som vår fakultet inrättat för att främja utbildningsvetenskap i Uppsala med den här breda och kvalificerade inriktningen. Det du gjort där har varit oersätligt.

Du var redan när jag träffade dig första gången engagerad i att dra i gång ett utbildningsvetenskapligt doktorandråd, som för mig blev en modell för hur utbildningsvetenskap i Uppsala kan utvecklas.

Somliga gör bara sitt, andra engagerar sig i det gemensamma, blir omtyckta, ibland mer än vad som var nyttigt för dem. Men det är ju också vad forskning kräver, att det hela ska att fungera. Som när Monsieur Rouanet under ett av sina besök hos oss här i Uppsala tyckte att det var lite svalt uppe i Norden. Det var försommar och vi njöt av solen och att gå i kortärmat men M. Rouanet, uppvuxen i Sydfrankrike, hade dubbla yllekoftor och tweedkavaj och yllehalsduk men frös om benen. Så du letade upp ett par norska yllelångkalsonger gjorda för arktiskt klimat i någon butik, dyra, så vi var lite oroliga för om vår nitiske ekonomiadministratör skulle förstå att vissa kringkostnader krävs om man till vårt land ska kunna bjuda in framstående sydländska lärde. M. Rouanet verkade nöjd men sa efter ett par dar att han behövde ett par till, att byta med. Du gick och köpte ett par till. Jag misstänkte att han inte alls behövde byta långkalsonger utan bar det ena paret utanpå det andra innanför sina yllelångbyxor.

Med tanke på hur du bar dig åt trodde jag att du var kortdistansare och försökte uppmuntra dig att skriva en sammanläggningsavhandling, så att varje artikel kunde bli lättare att ro iland jämfört med att hålla ihop en stor monografi. Men du vägrade. Det gjorde du rätt i. Men det var inte så lätt att förutse att du skulle bli lyckosam, du är liksom inte typen som mal på i jämn takt i det maratonlopp som ett avhandlingsarbete är. Du spurtar lite hela tiden.

Du är en glädjespridare, av tjugo års teatererfarenheter har du uppenbarligen lärt vikten av att sprida energi till medmänniskor. Men du har en speciell hållning, inget spår av "positive thinking", du är ingen optimist utan föreställer dig alltid annalkande katastrofer, alltid lika glad. En sprakande glad svartsyn.

Att du kommit så här långt beror på dig själv men även din man Micke, som du i förordet kallar din "skugghandledare", har varit till stort stöd det vet jag. Och Fanny som drivit dig att verkligen slipa på din förmåga att ta på halvtimmarna. Och vi ska inte glömma att tacka även din mamma, och Mickes mamma och pappa som bor lite närmare och ryckt in vid många tillfällen så att du fått någon skrivro.